

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu pro druhý stupeň

Vyučovací předmět český jazyk a literatura, který patří do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, je zařazen samostatně v 6. – 9. ročníku v hodinové dotaci 4 hodin týdně. Od 6. do 9. ročníku je členěn na komunikační a slohovou výchovu, jazykovou výchovu a literární výchovu. Výuka celé třídy probíhá většinou v kmenových třídách, pokud je to vhodné vzhledem k charakteru učiva a cíli hodiny, jsou žáci děleni do skupin. V jednotlivých složkách předmětů je uveden obsah učiva.

Kvalita osvojení a užívání mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě je základním znakem úrovně všeobecné vzdělanosti žáků základní školy. Jazykové vyučování vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznání.

Český jazyk a literatura má mezi vyučovacími předměty stěžejní postavení. Dovednosti, které si v jeho rámci žáci osvojují, jsou důležité nejen pro vzdělávání v rámci oblasti Jazyk a jazyková komunikace, ale umožňují získávání poznatků ve všech dalších oborech.

Vzdělávání je zaměřeno na:

- komunikační dovednosti žáků
- vyjádření reakcí a pocitů žáků
- porozumění různým druhům psaných i mluvených jazykových projevů
- vhodnou interpretaci přečteného textu a jednoduchý popis struktury a jazyka literárního díla
- ústní i písemné formulování dojmů z individuální četby, z návštěv kulturních akcí atd.
- vnímání literatury jako specifického zdroje poznání a prožitků
- využívání různých zdrojů informací – slovníky, encyklopedie, bibliografie, katalogy, internet – pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání

V rámci předmětů se realizují průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
 - Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání
 - sebepoznání a sebepojetí
 - Sociální rozvoj - poznávání lidí
 - mezilidské vztahy
 - Morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika
- Výchova demokratického občana
 - Občanská společnost a škola
 - Občan, občanská společnost a stát
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
 - Evropa a svět nás zajímá
 - Objevujeme Evropu a svět

- Multikulturní výchova
Kulturní diference
Multikulturalita
- Environmentální výchova
Ekosystémy
Základní podmínky života
- Mediální výchova
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
Stavba mediálních sdělení
Tvorba mediálního sdělení

Předmět Český jazyk využívá metod a forem práce založených na frontálním vyučování, na žákovské spolupráci (práce ve dvojicích a různě velkých skupinách), na individuálních prezentacích žáků, na řešení problémových úkolů.

Hodnocení žáka se opírá o výsledky písemných a ústních projevů, o úroveň vlastních prezentací, o schopnost aplikovat vědomosti a dovednosti z oblasti spisovné podoby českého jazyka, o míru zapojení do spolupráce.

V rámci vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura mohou být realizovány mezipředmětové vztahy s těmito předměty: Cizí jazyky, Dějepis, Zeměpis, Přírodopis, Informatika, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Praktické činnosti (viz tabulky).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- rozvíjet u žáků dovednosti potřebné k osvojování učiva
- dát žákům možnost používat osvojené dovednosti z jazykového vzdělávání v jiných oblastech
- vést žáky k vyhledávání a třídění informací
- vést žáky k aplikaci naučených pravidel pravopisu a jejich vzájemnému propojování
- seznamovat žáky s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probíraným učivem

Kompetence k řešení problémů

- vést žáky k rozpoznání a pochopení problémů, k plánování způsobu jeho řešení, k využívání vlastního úsudku a zkušeností
- vést žáky k tomu, aby uměli nalézat chyby v textu a odůvodnit správné řešení

Kompetence komunikativní

- vést žáky ke správné formulaci myšlenek a názorů v logickém sledu, k souvislému, výstižnému a kultivovanému projevu písemnému i ústnímu
- pomocí literárního i gramatického učiva rozšiřovat slovní zásobu žáků
- vést žáky k dovednosti naslouchat promluvám druhých lidí a vhodně na ně reagovat

- vést žáky ke správné, srozumitelné stavbě větných celků
- vést žáky k využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií

Kompetence sociální a personální

- vytvářet příležitosti k tomu, aby žáci mohli pracovat a diskutovat v malých skupinách i v rámci celé třídy
- vést žáky k umění ocenit zkušenosti a dovednosti druhých lidí, respektovat různá hlediska a názory

Kompetence občanské

- motivovat žáky k zájmu o kulturní dědictví s důrazem na dědictví slovesné a vysvětlovat jim jeho význam
- podporovat v žácích potřebu literárního projevu, recitace a četby

Kompetence pracovní

- vést žáky k dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví
- vést žáky k dodržování hygienických pravidel pro čtení a psaní
- vést žáky k využívání znalostí v běžné praxi